

ROZDZIAŁ 1 1

Metabolizm w chirurgii 1

- 1.1. Uraz - czynniki urazowe - obrażenia 1
- 1.2. Odpowiedz ustroju na uraz 1
- 1.3. Podział ustroju 2
- 1.4. Prawa równowagi wodno -elektrolitowej i kwasowo-
zasadowej 2
- 1.5. Skład elektrolitowy osocza i płynu śródkomórkowego
3
- 1.6. Zapotrzebowanie na podstawowe składniki pokarmowe
3
- 1.7. Wymiana wody i elektrolitów 3
- 1.8. Najważniejsze zaburzenia gospodarki wodno-
elektrolitowej 4
- 1.9. Równowaga kwasowo-zasadowa 8

ROZDZIAŁ 2 11

Rany i zakażenia w chirurgii 11

- 2.1. Rany 11
- 2.2. Zakażenia w chirurgii 15

ROZDZIAŁ 3 27

Oparzenia i odmrożenia 27

- 3.1. Oparzenia 27
- 3.2. Odmrożenia 38

ROZDZIAŁ 4 41

Traumatologia narządu ruchu 41

- 4.1. Problem urazów narządu ruchu 41
- 4.2. Budowa narządu ruchu 41
- 4.3. Pojęcie urazu 42
- 4.4. Rodzaje urazów i ich typowe objawy 42
- 4.5. Podstawowe prawa traumatologii narządu ruchu 42
- 4.6. Urazy izolowane, wielomiejscowe i wielonarządowe
42
- 4.7. Specyfika urazów narządu ruchu u dzieci i dorosłych
43
- 4.8. Podziały złamań 43
- 4.9. Gojenie złamań 44
- 4.10. Zwichnięcia stawów 45
- 4.11. Skręcenia stawów 45
- 4.12. Badanie podmiotowe i przedmiotowe narządu ruchu
46
- 4.13. Badanie radiologiczne i inne badania dodatkowe 46
- 4.14. Kompleksowe leczenie ortopedyczne 47
- 4.15. Wybrane najczęstsze urazy narządu ruchu 47

ROZDZIAŁ 5 69

Neurochirurgia 69

- 5.1. Zarys anatomii układu nerwowego 70
- 5.2. Zarys anatomii kręgosłupa i rdzenia kręgowego 74
- 5.3. Diagnostyka schorzeń układu nerwowego 76
- 5.4. Zaburzenia przytomności 79
- 5.5. Nowotwory wewnątrzczaszkowe 80
- 5.6. Objawy kliniczne guzów wewnątrzczaszkowych 81

82	5.7. Charakterystyka najczęściej spotykanych guzów mózgu	
	5.8. Rozpoznanie i diagnostyka	84
	5.9. Metody leczenia guzów wewnątrzczaszkowych	85
	5.10. Choroby naczyniowe ośrodkowego układu nerwowego w aspekcie neurochirurgicznym	87
	5.11. Samoistny nieurazowy krwiatek śródmózgowy	90
	5.12. Wady rozwojowe ośrodkowego układu nerwowego	90
	5.13. Wodogłowie	92
	5.14. Ścieśnienie czaszki (craniostenosis)	93
	5.15. Urazy głowy i mózgu (neurotraumatologia)	93
	5.16. Choroby i urazy kręgosłupa	97
	5.17. Diagnostyka procesów zwyrodnieniowych i dyskopatycznych kręgosłupa	99
	5.18. Leczenie schorzeń zwyrodnieniowych kręgosłupa i patologii tarczy międzykręgowej	100
	5.19. Urazy kręgosłupa	102
	5.20. Nowotwory kręgosłupa i rdzenia kręgowego	103
	5.21. Uszkodzenia nerwów obwodowych	104
	ROZDZIAŁ 6	107
	Obrażenia klatki piersiowej	107
	6.1. Anatomia chirurgiczna klatki piersiowej	108
	6.2. Obrażenia ściany klatki piersiowej	110
	6.3. Pourazowa odma i krwiatek opłucnej	112
	6.4. Obrażenia płuc	115
116	6.5. Urazy serca i dużych naczyń klatki piersiowej	
	6.6. Urazy przepony	118
118	6.7. Skojarzone obrażenia klatki piersiowej i brzucha	
	6.8. Postępowanie przeciwbólowe, leczenie usprawniające i opieka pielęgniarska po urazach klatki piersiowej	119
	ROZDZIAŁ 7	121
	Obrażenia jamy brzusznej	121
	7.1. Wstępna ocena chorego z urazem jamy brzusznej	121
	7.2. Diagnostyka chorych po urazie jamy brzusznej	122
	7.3. Leczenie urazów jamy brzusznej	124
	7.4. Opieka nad chorym po urazie jamy brzusznej	126
	ROZDZIAŁ 8	127
	Wstrząs i sepsa	127
	8.1. Rodzaje wstrząsu	128
	8.2. Sepsa	129
	8.3. Postępowanie w ciężkiej sepsie i wstrząsie septycznym	133
	8.4. Podsumowanie	135
	ROZDZIAŁ 9	137
	Krwawienie do światła przewodu pokarmowego	137
	9.1. Wprowadzenie	137
	9.2. Etiologia krwawienia do światła przewodu pokarmowego	137
	9.3. Objawy krwawienia	138

9.4. Czynniki prognostyczne	138
9.5. Badania endoskopowe	139
9.6. Inne metody diagnostyczne	140
9.7. Leczenie	140
9.8. Profilaktyka krwawień z przewodu pokarmowego	142
ROZDZIAŁ 10	143
Choroby tętnic	143
10.1. Etiologia i patogenez chorób naczyń	143
10.2. Choroby tętnic trzewnych	146
10.3. Choroby tętnic kończyn	148
10.4. Tętniaki	153
10.5. Choroba Buergera	155
ROZDZIAŁ 11	159
Choroby żył	159
11.1. Anatomia żył kończyn dolnych	159
11.2. Przewlekła niewydolność żylna	159
11.3. Zapalenie zakrzepowe żył powierzchownych	162
11.4. Zakrzepica żył głębokich (żylna choroba zakrzepowo-zatorowa)	164
ROZDZIAŁ 12	169
Choroby zapalne i nowotworowe skóry	169
12.1. Choroby zapalne	169
12.2. Stany przedrakowe skóry	170
12.3. Nowotwory skóry	171
12.4. Nowotwory skóry złośliwe	172
12.5. Czerniak skóry	173
ROZDZIAŁ 13	183
Choroby gruczołu piersiowego	183
13.1. Anatomia gruczołu piersiowego	183
13.2. Zaburzenia rozwojowe	184
13.3. Zapalenia piersi	186
13.4. Dysplazje łagodne piersi (dysplasie beningae mammae)	187
13.5. Nowotwory łagodne	190
13.6. Rak piersi	191
ROZDZIAŁ 14	203
Choroby przełyku	203
14.1. Elementy anatomii topograficznej przełyku	203
14.2. Czynności przełyku	204
14.3. Diagnostyka chorób przełyku	205
14.4. Choroby przełyku	206
14.5. Bliznowate zwężenia przełyku	211
14.6. Choroby czynnościowe przełyku	213
14.7. Uchyłki przełyku	214
14.8. Przedziurawienia przełyku	214
ROZDZIAŁ 15	217
Rak płuca	217
15.1. Anatomia układu oddechowego	217
15.2. Fizjologia układu oddechowego	219
15.3. Rak płuca	219
ROZDZIAŁ 16	225

Choroby żołądka i dwunastnicy	225
16.1. Anatomia żołądka i dwunastnicy	225
16.2. Fizjologia żołądka i dwunastnicy	229
16.3. <i>Helicobacter pylori</i> jako kluczowy patogen górnego odcinka przewodu pokarmowego	231
16.4. Nienowotworowe choroby żołądka i dwunastnicy	235
16.5. Zapalenie żołądka i dwunastnicy	249
16.6. Nowotwory żołądka i dwunastnicy	255
16.7. Rola pielęgniarki oddziału chirurgicznego w procesie diagnostyczno-leczniczym w chorobach żołądka i dwunastnicy	265
ROZDZIAŁ 17	269
Nienowotworowe choroby jelit	269
17.1. Anatomia jelit	269
17.2. Budowa mikroskopowa jelit	270
17.3. Fizjologia jelit	272
17.4. Diagnostyka schorzeń jelit	275
17.5. Choroby jelit	276
ROZDZIAŁ 18	289
Nowotwory jelita grubego	289
18.1. Wprowadzenie	289
18.2. Czynniki ryzyka	289
18.3. Objawy raka jelita grubego	290
18.4. Wykrywanie raka jelita grubego	290
18.5. Stopień zaawansowania raka jelita grubego	291
18.6. Leczenie chirurgiczne	292
18.7. Leczenie uzupełniające	295
18.8. Leczenie raka odbytu	295
18.9. Skuteczność leczenia raka jelita grubego	295
18.10. Monitorowanie chorych po leczeniu z powodu raka jelita grubego	296
18.11. Opieka stomijna	296
ROZDZIAŁ 19	299
Nieswoiste choroby zapalne jelit	299
19.1. Wrzodziejące zapalenie jelita grubego (colitis ulcerosa)	300
19.2. Choroba Lesniowskiego-Crohna	307
19.3. Nieswoiste choroby zapalne jelit u kobiet w ciąży	311
19.4. Krajowy rejestr nieswoistych chorób zapalnych jelit	312
ROZDZIAŁ 20	313
Choroby wątroby i dróg żółciowych wymagające leczenia chirurgicznego	313
20.1. Anatomia wątroby	313
20.2. Fizjologia wątroby	314
20.3. Diagnostyka chorób wątroby	315
20.4. Marskość wątroby	316
20.5. Nadciśnienie wrotne	316
20.6. Niewydolność wątroby	319

20.7. Zmiany ogniskowe wątroby	320
20.8. Przeszczepienie wątroby	325
20.9. Urazy wątroby	327
20.10. Chirurgia pęcherzyka żółciowego i dróg żółciowych	327
ROZDZIAŁ 21	341
Chirurgia trzustki	341
21.1. Podstawowe informacje z zakresu anatomii i fizjologii trzustki	341
21.2. Zapalne stany trzustki	343
21.3. Złośliwe nowotwory trzustki	351
ROZDZIAŁ 22	357
Endoskopia przewodu pokarmowego	357
22.1. Endoskopia górnego odcinka przewodu pokarmowego	358
22.2. Endoskopowa cholangio pankreatografia wstępująca (ECPW)	359
22.3. Endoskopia dolnego odcinka przewodu pokarmowego	360
22.4. Ultrasonografia endoskopowa (EUS-FNA)	361
22.5. Nowe techniki terapeutyczne	361
ROZDZIAŁ 23	263
Przepukliny brzuszne	363
23.1. Wprowadzenie	363
23.2. Przyczyny powstawania przepuklin	364
23.3. Przepukliny okolicy pachwiny	364
23.4. Przepukliny w linii pośrodkowej ciała	368
23.5. Przepukliny pooperacyjne	368
23.6. Opieka pielęgniarska nad chorym z przepuklina brzuszna	370
ROZDZIAŁ 24	371
Chirurgia endokrynologiczna, choroby nowotworowe i nienowotworowe tarczycy, przytarczyc, choroby nadnerczy	371
24.1. Tarczyca	371
24.2. Przytarczycy	377
24.3. Guzy nadnerczy	379
ROZDZIAŁ 25	385
Chirurgia małoinwazyjna	385
25.1. Rozwój chirurgii laparoskopowej	385
25.2. Podstawy techniki wideochirurgicznej	386
25.3. Zabiegi laparoskopowe	386
25.4. Powikłania chirurgii małoinwazyjnej	389
ROZDZIAŁ 26	391
Żywienie w chirurgii	391
26.1. Wprowadzenie	391
26.2. Niedożywienie	391
26.3. Ocena stanu odżywienia	392
26.4. Leczenie żywieniowe	395
26.5. Wybór drogi żywienia	396
26.6. Żywienie dojelitowe	396
26.7. Żywienie pozajelitowe	398

26.8.	Monitorowanie leczenia żywieniowego	400
26.9.	Dokumentacja leczenia żywieniowego	400
ROZDZIAŁ 27 401		
Choroby dróg moczowych wymagające leczenia chirurgicznego		
401		
27.1.	Kamica dróg moczowych	402
27.2.	Choroby gruczołu krokowego	403
27.3.	Najczęstsze nowotwory układu moczowo-płciowego	
406		
27.4.	Urazy narządów układu moczowego	411
27.5.	Wrodzone wady układu moczowego	412
27.6.	Wysiłkowe nietrzymanie moczu u kobiet	415
ROZDZIAŁ 28 417		
Cukrzyca w chirurgii 417		
28.1.	Definicja i klasyfikacja cukrzycy	417
28.2.	Kryteria rozpoznania cukrzycy	418
28.3.	Powikłania cukrzycy	419
28.4.	Obraz kliniczny cukrzycy	419
28.5.	Leczenie cukrzycy	419
28.6.	Przygotowanie chorego z cukrzycą do zabiegu operacyjnego	420
28.7.	Stopa cukrzycowa	422
ROZDZIAŁ 29 425		
Wskazania do leczenia chirurgicznego w kardiochirurgii 425		
29.1.	Chirurgiczne leczenie choroby wieńcowej	425
29.2.	Wskazania do zabiegu wszczepienia pomostów aortalno-wieńcowych	428
29.3.	Wskazania do rewaskularyzacji chirurgicznej serca w przewlekłej stabilnej dławicy piersiowej	429
29.4.	Wskazania do leczenia operacyjnego w ostrych zespołach wieńcowych bez uniesienia odcinka ST (NSTEMI) oraz niestabilnej dławicy piersiowej (UA)	429
29.5.	Wskazania do leczenia chirurgicznego w ostrych zespołach wieńcowych z uniesieniem odcinka ST	430
29.6.	Transplantacja serca	431
29.7.	Wskazania do leczenia chirurgicznego nabytych wad serca	434
29.8.	Wrodzone wady serca	446
ROZDZIAŁ 30 449		
Żylna choroba zatorowo -zakrzepowa i zator tętnicy płucnej		
449		
30.1.	Żylna choroba zatorowo-zakrzepowa	450
30.2.	Zatorowość płucna	454
30.3.	Podsumowanie	458
ROZDZIAŁ 31 459		
Podstawy transplantologii 459		
31.1.	Aspekty prawne przeszczepiania narządów unaczynionych	459
31.2.	Zasady przeszczepiania narządów unaczynionych	
460		
31.3.	Przeszczepianie nerek	464

31.4.	Przeszczepianie wątroby	465
31.5.	Przeszczepianie serca	466
31.6.	Przeszczepianie płuc	467
31.7.	Przeszczepianie trzustki	467
31.8.	Przeszczepianie jelita	467
ROZDZIAŁ 32		469
Współczesna rehabilitacja w chirurgii		469
32.1.	Rehabilitacja - definicje	469
32.2.	Rola rehabilitacji w chirurgii	469
32.3.	Rodzaje ćwiczeń	469
32.4.	Leczenie chirurgiczne	470
32.5.	Rodzaje powikłań pooperacyjnych	471
32.6.	Fizjoterapia po amputacjach kończyn	472
32.7.	Rehabilitacja po operacjach naczyń obwodowych	
474		
32.8.	Rehabilitacja po urazach klatki piersiowej	476
32.9.	Rehabilitacja po operacjach jamy brzusznej	476
Skorowidz		479